



הופ! החורף עבר

חורף, חורף מסביב ופתאום בסוף השבוע — ביקור קצר ומפתיע של יום קיץ. פתאום משב רוח חם מן המדבר ובבת אחת, על כל מסכי הכורן והדמיון שלנו מוקרן בהבטחה ואוהרה ה"בקרוב" של הקיץ: רגלים יחפות בחול ועל מדרכות הרחוב; חולצה דקה, קצרת שרוולים; בגד ים מטפף על חבל במרפסת; לפתוח בלילה את כל החלונות ולהתכסות בסדין



בלבד; לקום מוקדם, לסייג גור את החלונות והתריסים ולרוץ לים, לבריכה; ממר טרות מסתובבות ללא הרף בדשא, אבטיח קר ואדום בצל העצים, מתחת שמ"ש, בביית"קפה; ארטיק ליומן, ארטיק!; כסא-גומי בחול, ריח של קרם שיוף, מזרון גומי, דלי של פלסטיק, ענבים ומלפפון מקולף בשקית ניילון; לימונדה קרה בטרמס; תנומת צהריים על הרצפה הצוננת בחדר האפל; זבובים שטים ללא קול בחלל; חמיצה קרה, מרק פירות במסעדה; ריח

כפוי טובה

אני לא מבין אותם. אני ממש לא מבין את ממשלת לבנון! מה יש? מה ההתרגי שות הזאת? צה"ל חצה את הגבול וביצע כמה פעולות עונשין נגד ארגוני החבלה הפועלים שם — או בשביל זה צריך להגיש תלונה למועצת הבטחון נגד ישראל? אני פשוט לא תופש את ההגיון שבהחלטה הזו. מה זה? הם ילדים קטנים?

הם לא מבינים שהפגיעה הקלה ברבונותה של לבנון תביא לה ברכה שהיא הרבה יותר גדולה וחשובה מאשר הקפדה קטנה ניה על קדושת הגבולות? אנחנו עוקרים שם סלעים בבולדוזרים וטוללים דרכי גישה לכפרים שלהם — והכל חינם! אפילו לא ביקשנו מהם שיתחתמו בהוצאות. מי יהנה בסופו של דבר מהדרכים שפרצנו? אנחנו? בטח שלא! סוף סוף הכפרים הנידחים האלה יחדלו להיות מנותקים מהעולם ומהציוריו ילוציה. אז מה הם בוכים? הרי הגבול בינינו וביניהם לא השתנה. בסך הכל הוכחנו לעולם שעם מעט רצון טוב מדינה מפותחת יכולה לעזור למדינה מתפתחת. וזו הרי רק ההתחלה!

אם הם רק יפסיקו את צעקות ה"גוואלד"!

חשבון אחרון עם סנה

אני מלא הערצה לדוקטור משה סנה ז"ל. בעיני מעולם לא העידה הפסכוכות הפוליטית לרעתו. ערכו לא ירד בעיני רק משום שהפך במחצית השנייה של חיינו מציוני-כללי לסוציאליסט, מסוציאליסט ל-קומוניסט שרוף, מקומוניסט לציוני-כמעט לאומי ומכאן ליהודי המבקש בצוואתו ה-אחרונה שיגידו קדיש ותהילים על קברו. להיפך: הוויזואליזם האידאולוגיים והפור ליטיים של סנה מעדיים עליו שהוא היה אדם חושב. ואדם חושב המבקש להיות נאמן לעצמו חייב לברוק יום יום את אמיתותיו, לשפץ אותם בהתאם לתנאים המשתנים ואפילו להשליך אותם מאחורי גבו ולבחור לעצמו אמיתות חדשות. גם הן חייבות לעמוד יום יום ושעה שעה ב-מבחן הביקורת והתבונה הטהורה. רק סוסים וחברי מפלגה מטומטמים צועי דים עד סוף ימיהם בעקבותיהם ב-תלם ש-לחוכו הוכנסו בצעירותם. רק אוטומאטים אינם סוטים מהתפקיד שהוטל עליהם, ורק מחשבים מתוכנתים אינם משנים את דע-תם ללא הוראה מגבוה. הומיאספינס הם אדם חושב ולא מחשב. הסטיות והתפניות של סנה מהדרך הפוליטית שבה החל לצעוד הן רק ליוכותו.

פרדסים המגיע לאחר חצות עם הרוח ה-מזרחית; סנדלייאלת מדשדשים בחדר ה-מדרגות; ריח אספלט חם בכבישים; שרי פה בהרים; אבק בשבילי השדות; חציר ריחני; שדות שלף של זהב; מטפחת מאחורי הצוארון; תור ארוך לאוטובוס; תמי זיעה בבית השחי; סודה קרה מבק בוק, מסיפון; לים, לים — לשכב כל היום בים!

אבל זה רק לא זה. רבותי, זה עדין ה"בקרוב" של הקיץ. הזהרו מהפיתויים של יום חמסי. אל תכניו סו עוד את בגדי החורף ואת הסודרים לארון. אל תצאו עדיין יחפים לרחוב. התכסו יפה בלילה. האינ-פלואנציה, הגריפה והשפעת האסיא-תית אורבות לכם על כל צעד ושעל. הזהרו! זה מה שהרופא אמר לי — וגם השכנה, שאל חדרה צעדתי בלילה ברגי לים יחפות, לא נרגעה עד שהבטחתי לה להזהר.

הצילו! ההיסטריות שלהם, אם הם ישובו בשקט ויתנו לנו לעבוד — נופת להם במשך הזמן את דרכי הגישה העראיות שפרצנו. נתפזר אותם לכבישים דורמסלוי ליים, נציב לאורכם תמרורים ורמזורים, נרחיב את רשת הכבישים ונגיע איתם עד גבולות תורכיה ולאט לאט נמתח לאורכם קוי חשמל ומים (הרי הם לא מתארים לעצמם שנמשיך להוביל מים בטנקרים). נקים תחנות דלק, מנונים, אכסניות, מוסים, בתי-חולים — כל מה שצריך כדי להבטיח פעילות סדירה ויעילה של כוחות צה"ל בלבנון. ברור שפה ושם נצטרך להרוס כמה בתים של חבלנים העומדים כמכשול בדרך לקידמה. או מה? אם אנחנו לא נעשה את זה — ממשלת לבנון תצטרך לעשות את זה. בשביל מה להם כל הכאבי ראש הזה? שישבו בשקט ויתנו לנו לעשות את המלאכה. אין להם מה להפסיד. הם רק יכולים להרוויח מההיזמה הדינאמית שלנו. אגב, אני מבין שהרמזורים שנקים לאורך הכבישים שלנו בלבנון יפעלו לפי שיטת "הגל הירוק" וכוחותינו שיצאו מהקריה יוכלו להגיע עד גבול תורכיה מבלי ל-העצר פעם אחת בדרך. לא צריך לזלזל גם בהישג הזה!

אפילו התפנית האחרונה שלו, תפנית של 180 מעלות מאתאיסט, האופיעם כלל קומוניסט טוב שהדת היא האופיעם של ההמונים, ליהודי המצווה על בניו שיאמרו קדיש ותהילים על קברו, מוכיחה שסנה נשאר נאמן לעצמו עד הסוף. הוא אף פעם לא התחשב במה שיגידו העדרים הממושמים והמונהגים על תפניתו ה-אידיאולוגית. הוא חשב וחשב וכאשר הגיע למסקנה שעליו לשנות את דעתו ולעבור לעמדה חדשה — עשה זאת ב-אומץ ובלהט של אדם המאמץ לעצמו דת חדשה. הנקד היחידי שצוואתו של סנה גרמה לנו הוא שהיא הצדיקה את חשדנותם של הגויים אלינו. מסתבר שהרוסים צודקים כאשר הם טוענים שאי-אפשר לשמוך על יהודי גם אם הוא קומוניסט. הנה תראו: ברגע האחרון, על ערש דווי שוכה ה-דוקטור פתאום את כל הדוקטרינות וחזון לחיקה החם של היהדות המסורתית. מה שבטוח — בטוח! אם קדיש ופרק תהי לים לזכר נשמתו של הדוקטור לא יועילו — להזיק ודאי שהם לא יזיקו. מכל מקום לא בעולם האמת. מקסימום הם יזיקו לו קצת בעולם המחור.

לא רוצה - לא צריך

שרי-הבטחון ביקר בשבוע שעבר בשוק ארגוני-אמהות-עובדות וכשאחת האמהות העובדות הציעה לו לקנות "מילון עולמי לעברית מדוברת" אמר השר, לדברי כתב "מעריב": "את דן בן-אמוץ אני לא רוצה". לא הופתעתי. משה דיין מייחס ערך ממש לא רק לחתימת ידו באנגלית אלא גם לדבריו הנאמרים באירועים מסחריים. הוא חושב ודאי שמכירת המילון תפגע אם הוא יכריז בפומבי שאין לו עניין בו. אך הוא טועה כפי שהוא טעה כאשר האציל את הסתור הממלכתי והבטחוני על הקרנת הבכורה של סרט מסחרי בשם

הבנק הצועד עם הזמן

להפצת רעיון החסכון בבנק הזרע, ותקל במידה רבה את הליכי ההפקדה. במקום לרוץ כל יומיים שלושה לבנק בתל-השומר כדי להפקיד שם כמה סטיליטר, במקום לנסוע לשם בשרות או באוטובוס ולחכות בתור ליד אשנב הקופאי — למה שבית החולים לא יצייד את לקוחותיו בקופות חסכון אינדיבידואליות שיעמדו בביתם כדי שיוכלו להפקיד בהם בכל עת ובכל שעה נוחה. אחת לשבועיים או אחת לחודש יקח הלקוח את הקופה לבנק ויפקיד את תוכנה במקרה הכללי או בכספת פרטית. אינני תובע תמלוגים עבור ההמצאה שלי, אך אם ההצעה שלי תתקבל ותוכנה לפופולריות לא אתנגד אם תכונה ה-קופסא הכחולה שלי בשם "דן החסכון".

הללויה ושלוש פעמים הייד! פרופסור שר, ראש מחלקת היולדות בבית החולים ע"ש שיבא הכריז לפני שבוע ש"בנק ה-ר"ז יפתח בעיות של חרצה מלאכותית". הסתבר שאנחנו לא מפגרים אחרי אמריקה בהרבה. לא רק להם יש בנקים בהם יכול כל גבר להפקיד (להקפא) — תמורת תש-לום — את החרע שלו כאשר הוא יוצא למלחמה או לשליחות ממושכת. גם אצלנו עומדים להקים את "הבנק הצועד עם הזמן" וכל אחד מאיתנו יוכל לפתוח בו חשבון עובר ושב. בהזדמנות כבר טיפלתי באפשרויות ה-מרחקות שבנק כזה פותח לפני המפקדי והחוסך הממוצע. הפעם אני רוצה להספיק הצעה קטנה שתתרום רבות, נדמה לי,

להגנתו של אבן

מצבו של שרי-החוק שלנו הוא בבי רע אם אני כבר צריך להגן עליו. אבל מה אפשר לעשות? ח"כ בנימין הלוי התנפל עליו במסיבת עיתונאים ואיש לא מצא לנכון עד כה להגן על השר המוחק. מצא הלוי טען כי שרי-החוק "היטעה במתכוון את הכנסת ושיקר בהסכריו" בפרשת ראיו-נו בטלוויזיה האמריקאית. בו התבטא בצור רה העלולה להתפרש כאילו איננו מעוניין יותר במשפטי פושעים נאצים. לאחר ש-שרי-החוק הסתמך בזמנו על דבריו של השופט אלי ויזל שראה את השידור, לדברי אבן, ולא מצא בהם כל פגם, מסר ד"ר הלוי לפירסום את מכתבו של איש-ההשואה המקצועי המחכים את דברי השר קו ההגנה אותו הייתי רוצה להציע לשרי-החוק שלנו כולל שתי עמדות חזקות. אם כי מנגודות כלשהן זו לזו. בידיו הברירה להודות שאמר את הדברים המיוחסים לו ולהגן על עמדתו או להודות ששיקר כאשר אמר שלא אמר את הדברים המיוחסים לו. שר ראשי לשקר לכנסת ולאומה אם השקר שלו משרת לדעתו את האינטרסים של העם. אם שרי-החוק באמת אמר שאינו מעוניין יותר במשפטי פושעים נאציים ו-הגיע למסקנה שדברים אלה עוללים לפגוע בתדמיתו ובפופולאריות שלו ולהחל על ידי כך בתדמית של ישראל בעולם ו-במאמציו הכנים להגיע להסדר של שלום בר קיימא עם ארצות ערב — הסדר שאין כל אפשרות להשיגו ללא פעילותו הברוכה של שרי-החוק — ראשי מר אבא אבן ל-התחשב לדברים שאמר ולטובת המדינה לשקר לכנסת ולאומה. אחרי הכל הוא לא השר היחידי שמשקר. שר האוצר שיקר כאשר הבטיח לעם ערב הפיחות שלא יהיה פיחות ושרי-הבטחון שיקר כאשר טען כי כנסת שלא חפר עתיקות. לא מכר עתיקות ולא השתמש בציור צבאי לתחביבו הפרטי. אם להם מותר לשקר, למה ששרי-החוק לא יוכל לשקר? ד"ר בנימין הלוי תמים או מיתמם כאשר הוא תובע את פטוריו של אבן רק משום שהוא לא אמר את האמת. יכול להיות שבמדינות מתוקנות זה באמת



ככה, אבל אנחנו חיים במדינת ישראל ונוהגים פרלמנטארים ממין זה זרים לנו ולרוחנו. אצלנו, שלא כנהוג במדינות ה-מתקנות של הגויים, רשאי שר להמשיך בתפקידו גם אחרי שהתברר כי הוא שיקר לציבור ולבית המחוקקים. כוחנו בייחודנו. העמדה הראשונה בקריאה הגנה שהצעת למר אבן, היא הרבה יותר קשה ודורשת אומץ-לב במידה שאינה מצויה אצל אף אחד משרי הממשלה שלנו. לו אני במקומו של אבן, הייתי אומר: נכון, אמרתי שאינני מעוניין יותר במשפטי פושעים נאציים ואי-נני חוזר בי מדבריי! לא רק אני, כל שרי הממשלה ורוב רובו של העם אינם מעוניינים לגרור עד קץ כל הימים את הטרנדיה שהתחוללה לעצמו בגרמניה. קשרנו קשרים דיים לזמאטיים עם גרמניה, קיבלנו ואנחנו ממשיכים לקבל פיי-חסי ישראל-גרמניה משתפרים מיום ליום. הם עזרו לנו בשעת צרה, כאשר שום מדי-נה אחרת לא רצתה להושיט לנו יד. רצינו לפתוח דף חדש ביחסינו עם גרמ-ניה. לשם כך לכדנו את אייכמן, הבאנו אותו לדין וגזרנו עליו מוות. לו באמת רצינו לגרור עד סוף הדור רות את אימת השואה, לו באמת רצינו להנציח בתודעת המין האנושי את אשר הגרמנים עוללו לנו, היינו מסתפקים במתן פסק-דין מרשיע לאייכמן ומסגירים אותו לשלטונות ברית-המועצות ופולניה אשר תבעו אף הם להעמידו לדין. יכולנו לגרום לכך שממשלת ישראל אייכמן ימשך עד עצם היום הזה בכל אחת מן המדינות בהן פעל הפקיד הקטן והממושעם הזה. הוצאתו להורג סתמה בויסטה דראמטית את הגולל על הפרשה הנוראה הזו. אין לנו עניין יותר בעמדתם של פושעים נאצים לדין. איש מהם לא ישיג עוד את האפקט ה-מועז שהשגנו במשפט אייכמן. זה מה שהייתי טוען, לו הייתי במקומו של מר אבא אבן. אלא שקו הגנה כזה דורש ביצים והשר היחידי שיש לו ביצים בממשלה שלנו הוא שרי-החקלאות, וגם זה לא באשמתו.